

26. Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М.: СОЦЕКЛИ, 1962. – 684 с.

27. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму. Відкрите суспільство під загрозою / Дж. Сорос. – К.: Основи, 1999. – С. 148.

28. Ханін І.Г. Ноосфера Вернадського і проблеми економіки / І.Г. Ханін, М.В. Поляков // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Мегатренди світового розвитку та економічні перспективи України» (30 червня 2016 р., м. Київ). – К.: ВГО «Українська Асоціація Економістів-Міжнародників», 2016. – С. 48–49.

29. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. – К.: ЦУЛ, 2014. – 276 с.

30. Ходаківський Є. І. Психологія управління: підручн. 5-те вид. перероб. та доп. [текст] Підручник. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: ЦУЛ, 2016. – 492 с.

31. Шевчук В. Наукова школа фізичної економії: світовий вимір і цивілізаційна перспектива / В. Шевчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://rudenkomd.narod. ru/Pereklad.htm](http://rudenkomd.narod.ru/Pereklad.htm) 5.

УДК 330.341

*Черленяк І.І., д.держ.упр., професор
Миронюк І.С., д.мед.н., доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(м. Ужгород, Україна)*

МОДЕЛЬ АКТИВАТОРІВ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПОНЕНТИ БІЗНЕСУ

У вітчизняній економіці практично зникли галузеві науково-дослідні інститути. В цілому фундаментально знецінюється роль структурних підрозділів НАНУ. На передні рубежі інноваційного змагання дуже повільно виходять університети та підприємства (корпорації). Український бізнес відстає від західно-європейського все більше і більше за якістю технологічного забезпечення систем виробництва продукції. Український бізнес внаслідок відмови від залучення та фінансування базових інновацій все більше втрачає конкурентоздатність спираючись на розробки науки радянського періоду.

Як українському бізнесу вирватися із тупикового інерційного залишкового принципу використання здобутків науково-технічного прогресу? В цій ситуації доцільно звернути на концепцію І. Нонака і Х. Такеучі яка «схематично розв'язала» проблему взаємодії інноваційного процесу та завдання отримання конкурентних переваг як основного результату інноваційного процесу у вимірі компанії [1]. Схема така: *Створення знань – Безперервні інновації – Конкурентні переваги*. Взаємодія між знаннями та інноваціями у компанії представляється як процес, в рамках якого знання спочатку виробляються або купуються. Потім застосовуються. Результатом чого є інновації і, нарешті, конкурентні переваги компанії.

Розумна співпраця, вважають І. Нонака і Х. Такеучі, дозволяє створити новий клас знання – поведінкове знання, яке «розчинене» у бізнес-процесах компанії і є важко імітованим. Так виникає нова форма організації знання – стратегічна бізнес-мережа, що дозволяє органічно розширити межі простору інноваційних процесів в компанії. Знання компанії таким чином формується не тільки за рахунок внутрішніх джерел, але і за рахунок активного включення ринкового оточення. І. Нонака і Х. Такеучі так визначають зміст концепту «організаційне знання компанії»: здатність компанії як єдиного цілого створювати нове знання, розповсюджувати його по всій організації та втілювати в товарах та послугах які продаються компанією на її цільових ринках. Створення організаційного знання не можна ставити виключно у пряму залежність від рівня технологічних рішень, вживаних в організаційній системі (компанії, галузі, національній економіці), а тим більше від їх ексклюзивності [1, сс. 80-101].

Із досліджень І. Нонака та Х. Такеучі слідує формально тривіальний висновок: організаційне знання потребує власного носія, поведінкове знання теж потребує власного носія. Але цей висновок фактично аплікативно не тривіальний: природа носія залежить від природи практики! В традиційній системах менеджменту в якості таких носіїв розглядається колектив та організаційна культура. Інноваційне підприємництво виходить за межі простору традиційного менеджменту: природа керованої системи містить з необхідністю біфуркаційні зони та інформаційний і діяльнісний хаос.

Для успішного застосування у вимірі галузі та національної економіки необхідно модифікувати ідеї концепції організаційного знання до потреб функціонування-розвитку нашої економіки та змісту-рівня її організаційної культури. Наш підхід ми визначаємо як активаторну модель формування автопоезису режиму інноваційної технологічної модернізації економічного простору країни. Приймаємо дві тези: 1) створення знань функціонально детермінується та стимулюється взаємодією індивідумів усередині організації та зовнішньо-організаційним оточенням;) формалізоване знання та створені на його основі технології не є самодостатнім фактором створення нових знань придатних для продукування каскадів продуктових та технологічних інновацій.

Ці дві тези треба доповнюємо загальною схемою розуміння зон біфуркації – зародження каскаду винаходів-інновацій-винаходів. Ми виходимо з того що знання існує в багатьох вимірах: пам'ять та її носії, діяльність та її носії, інтелект та його носії, організація та її носії, діловий процес та його ресурси. Необхідно розглядати та використовувати складність простору знань.

Простір знання та відповідний йому (простору знання) простір діяльності завжди лише настільки практично складний, наскільки здатні релевантні персони та організації застосувати для його відображення-формування-рефлексії різноманітність баз класифікації.

Для управління інноваціями важливо використовувати те, що у просторі складності знання та у просторі складності ділової активності існує локальна область перетину формалізованого, неформалізованого, хаотичного та

невиявленого релевантного знання. Невиявлене релевантне знання «пульсує» на межі форми та хаосу внаслідок можливостей перетину когнітивних каналів взаємодії внутрішнього та зовнішнього середовища зв'язків-потоків автопоезису організації. «Матеріалізація» невиявленого релевантного знання найчастіше відбувається як автокаталітична реакція внаслідок «додавання» в суміш активаторів. Тобто управління інноваційним процесу з необхідністю повинно містити дві складові: компоненту директивно-детермінованого управління ресурсами та знаннями та компоненту актуалізації та активації зони біфуркації знань. Цю дуальність пропонуємо розв'язувати на основі активаторної схеми генерування підстав формування тріади винахід-інновація-комерціалізація.

Активатор – багатозначне слово технологічного характеру. Воно стає на сучасному етапі затребуваним в зв'язку із розвитком парадигми соціальних технологій. Для нашого випадку найближчим смисловим значенням цього слова є значення прийняте при описанні факторів посилення люмінесценції: матеріальні фактори які сприяють протіканню процесу свічення. Ми визначаємо для ділових процесів та ділової сфери: активатор – процес, агрегат, механізм або система, що своєю екзистенцією викликає (каталізує) якісний ріст активності протікання базового ділового процесу.

Активатор інновацій – процес, інформаційний носій та група осіб із організаційним знанням про потреби та перспективи вигід та переваг оперування інноваціями, які зацікавлені в інноваційному розвитку організації. Активатор інновацій виникає на стику трьох областей (форм організації та класів) складності: природної складності, організованої складності, евристичної складності. Активатори це не суто посередники типу агентства регіонального розвитку та Національна інвестиційна рада чи міністерство економіки. Це скоріше диспетчери та регулятори!!!! Але певна компонента регулятора може стати активатором. Активатор ділових інновацій – мережа середовище з ауто поетичними вимірами. Аутопоезис т означає здатність до самовідтворення форми та змісту. Активаторна модель відтворення інноваційного змісту ділових процесів передбачає ауто-поетичне поле дуальних віртуально-реальних мереж комунікаторів-комунікацій-інформаційних носіїв.

Ауто поетична мережа комунікаторів та комунікацій стає прошарком ділового середовища і починає функціонувати як активатор. Виникає інноваційно-виробничий цикл: активаторна мережа – діловий простір активації – формалізоване знання як потреба відтворення технологічного та ділового процесу – неформалізоване знання як відчуття-потреба-можливість оновлення змісту ділового процесу – формування на основі комбінації формалізованих та неформалізованих знань алгоритмів адаптації потреб до можливостей та можливостей до потреб – «генерування» евристичного знання із-за горизонту прогнозу як потреба-виклик. Ці осі складають комплексний простір інноваційних бізнес-можливостей знання – комерціалізація знання – виробництво матеріального продукту (послуги).

Література:

1. Нонака И., Такеучи Х. Компания – создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах./ Пер. с англ. – М. ЗАО «Олимп-Бизнес», 2003. – 384 с.
2. Седляр М. О. Взаємозв'язок знань та інновацій в сучасній економіці / М. О. Седляр // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія №18. Економіка і право: зб. наукових праць. – Випуск 18. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – С. 61–67.
3. Edquist С. Systems Of Innovation: Technologies, Institutions And Organizations. United Kingdom, London, PINTER. A Cassell Imprint 1997. – P. 11–12.

*Mykola Talavyria, Dr, Professor
Viktoriia Baidala, PhD, Associated professor
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

INDICATORS FOR THE ANALYSIS OF THE BIOECONOMY

The paper is devoted to an urgent scientific problem such as the assessment of indicators for the analysis of the bioeconomy. The investigation is based on the analysis of the scientific literature devoted to the bioeconomy studying and materials of international organizations. It is concluded that the development of bioeconomy in Ukraine will have such results: social (diversification of agricultural economy and its growth; rural development; improving of human health, environment and quality of life); economic (reducing costs; improvement of product; emergence of new products and markets; reducing dependence on non-renewable resources); environmental (prevention of pollution; reducing greenhouse effect and emissions some poisonous substances) ones. It is proposed the regional bioeconomy criteria, a system of indicators for assessment the level of development of the bioeconomy and indicators of the bioeconomy size in Ukraine.

The study was based on the source literature on the subject, programming documents of the European Union and guiding principles for the bioeconomy development policy in EU. Statistical data by State Statistics Service of Ukraine, Eurostat and World Bank were used for the evaluation of the size of bioeconomy.

Results. The most complete definition, we consider, we see in “Communication on Innovating for Sustainable Growth: A Bioeconomy for Europe”: “The bioeconomy encompasses the production of renewable biological resources and their conversion into food, feed, bio-based products and bioenergy. It includes agriculture, forestry, fisheries, food and pulp and paper production, as well as parts of chemical, biotechnological and energy industries. Its sectors have a strong innovation potential due to their use of a wide range of sciences (life sciences, agronomy, ecology, food science and social sciences), enabling and industrial technologies (biotechnology,